

Ten Strummin' mentals!

TROTS ATT INSTRUMENTALMUSIKENS relativt korta guldera toppade cirka 1960 och definitivt tog slut för trettio år sedan, så finns det all anledning att skaka liv i de gamla dinosaurierna som har inspirerat (och fortfarande inspirerar) många grupper, inte minst när det gäller innovativa gitarreffekter.

Men om någon nu skulle tro att detta blir en hyllning till fesna Shadows-derivat eller en ingående studie av Spotnicks rymddräkters insida så har ni helt fel. Siktet är högre inställt än så: attityd, ohämmad fuzz och allmän överstyrning premieras hellre än välputsad produktion och teknisk ekvilibrist. Icke helt oväntat härstammar klabbet från "US of A". Med viss kantring åt väster.

CHANTAY'S PIPELINE [Dot, 1963]

VÄLPUTSAD PRODUKTION NÄMNDES tidigare. Här har vi raka motsatsen; riktigt mossigt ljud, burkighet i kubik och Bob Spickards sologitarr som knappt förmår att tränga igenom ljudsoppan som ska föreställa ackompanjering. Med andra ord: låt ingen klåfingrig digitalfjäne komma och "restaurera" denna pärla.

Gruppen bestod av fem spolingar från Santa Ana, Kalifornien, vars sättning utmärktes av det säregna elpiano, som sätter sin speciella prägel på denna låt. Uppenbarligen var världen annorlunda beskaffad förr i tiden, och det kan vara svårt att så här i efterhand förstå hur låten kunde nå ända upp till fjärde plats på Billboard-listan 1963. Endast The Surfairs "Wipe Out" var en större instrumentalhit från surfperioden.

Johnny Thunders hade periodvis koll på (och stort intresse för) sina rötter, vilket kvalificerade "Pipeline" till att bli det larmiga öppningsspåret på hans album "So Alone".

LINK WRAY AND HIS RAY MEN RAW-HIDE [Epic, 1959]

LINKAN ÄR GITARRHJÄLTEN NUMERO uno och stavas: e-k-o-n-o-m-i. Precis som Duane Eddy gör han inget i onö-

The Missing Link

dan, men Linkans sound är mycket råare och rakt på. De närbesläktade Chet Atkins, Duane Eddy och The Shadows har sålt miljontals skivor, men Link Wray och dem som han har influerat är betydligt angenämare och lättsammare att umgås med: Pete Townshend, Fuzztones (genom Link Protudi And The Jaymen) och vår egen Robert Johnson, för att nämna några.

Link började lira country/hillbilly på östkusten tillsammans med sina bröder redan på 1940-talet, men det var först 1958 som han slog igenom med den överstyrda "Rumble", som måste ha låtit otroligt rå för dåtidens öron. Men låten som jag har plockat fram här är den snabba och, i dubbel bemärkelse, elektriska "Raw-Hide" (inte huvudnumret i Blues Brothers "hönsnäs-repertoar"), där Linkan på ett par ställen drar med plektrumet över strängarna i exakt rätt tempo så att de individuella tonerna hörs utan att blandas samman för mycket. Man ryser...

Vad jag vet har ännu ingen dokumenterat Link Wrays brokiga liv och gärning på ett ordentligt sätt. Någon borde. Köp skivorna så länge, i första hand de tidiga (1958-1965) inspelningarna, när det gäller instrumentalar.

WAILERS TALL COOL ONE [Golden Crest, 1959]

LIKHETERNA MELLAN The Wailers och Paul Revere & The Raiders är påtagliga: bägge banden huserade på västkusten under 1960-talet och lyser fort-

farande upp tillvaron för många garagerockälskare; The Wailers och Paul Revere & The Raiders ingick i "The Northwest Scene" tillsammans med andra höjdare som The Sonics och The Kingsmen.

Det som kanske inte är lika bekant är att bägge gruppernas tidiga repertoar tog stort intryck av den då blomstrande instrumentalmusiken. The Wailers "Tall Cool One" från 1959 (återutgiven 1964) är ett tidigt exempel som motsvaras av Paul Revere & The Raiders instrumentalar "Like, Long Hair" (1961).

Flera år senare skulle The Wailers hitta sin brutala garagestil och inkludera sång, men utan att nå samma listframgångar som med "Tall Cool One".

I båda banden hade pianot en framträdande roll, men i "Tall Cool One" kör saxofonen hårt emellanåt i denna "grunge"-uppbyggda (lugnt-hårt-lugnt-hårt) låt.

RAMRODS (GHOST) RIDERS IN THE SKY [Amy, 1961]

STAN JONES COUNTRYKLASSIKER "(Ghost) Riders in the Sky" från 1947 kan man bara inte misslyckas med. Många har spelat in den för dess starka melodi och suggestivt apokalyptiska text.

Texten bryr sig Connecticut-bandet The Ramrods i och för sig inte om. Det går bra ändå, för nu befinner vi oss i det ordkarga cowboylandskapet så det smäller om det; en prototypisk westernlåt som mår väldigt bra av den här instrumentala ansiktslyftningen.

Som så många andra instrumentgrupper omfattade The Ramrods listkarriär bara en låt (denna).

"(Ghost) Riders in the Sky" har nog den mest slickade produktionen av alla de tio låtarna som presenteras här. Trots detta så avlöses det Duane Eddy-färgade "twangy"-solointrot av ett tydligt hörbart knappomkopplingsklick på gitarren innan resten av bandet kommer in. Men det gör inget, det är bara charmigt. Sen så brölar korna (hur fick de in dem i studion?) i kapp med saxofonen och där förekommer också några stämningsskapande mänskliga tjut. Yii-haa!!

BOOKER T. & THE MG'S GREEN ONIONS

[Stax, 1962]

"GREEN ONIONS" INLEDDE en tio år lång instrumentalkarriär för Booker T. & The MG's, kombandet bakom så många av Memphis soulartister.

Låten föddes av en tillfällighet under en paus när gruppen väntade på Billy Lee Riley, som skulle spela in en jingle med gruppen. Men Billy dök aldrig upp så gossarna började jamma i stället och Jim Stewart ("St" i "Stax") hade smak och sinnesnärvaro att spela in två spår under studiotiden som var vikt för reklaminspelningen.

"Green Onions" var ursprungligen Steve Croppers idé och B-sida till "Behave Yourself", men det var ju lökarna som sålde. Året innan hade delar av gruppen varit inblandade i en annan stor instrumentalhit, "Last Night" med Mar-Keys.

Booker T. & The MG's fick en andra blomstringsperiod med "Soul-Limbo" och "Time Is Tight" från slutet av sextiotalet.

DICK DALE & HIS DEL-TONES BANZAI WASHOUT

[Capitol, 1964]

DICK DALE ÄR EN DE mest inflytelserika gitarristerna. I min bok i alla fall. Leo Fenders produktutvecklare med den portabla reverben, senare inkorporerad i Fenderförstärkarna, som främsta nymodighet. Vänsterhänt, men spelade utan ändrad ordning på strängarna, och gärna snabbt, med dubbla stränganslag, som när man spelar mandolin.

"Banzai Washout" (vilken titel!) komponerades av Duane Eddys saxofonist Steve Douglas och spelades samma år också in i ruffigare versioner av The Challengers och The Catalinas, men Dick Dale utnyttjar studios möjligheter på ett bra sätt här.

För oss faktafreaks är det också intressant att veta att Dick Dales "Let's Go Trippin'" från 1961 anses som den första surfinspelningen.

Dick Dale lirade gärna på de tjocka strängarna och omgav sig ofta med ett mullrande komp, som då skulle påminna om surfarens upplevelse på brädan. Kolla in samlings-CD:n med "The King of the Surf Guitar" på Rhino.

DAVIE ALLAN & THE ARROWS BLUE'S THEME

[Tower, 1967]

EN AV DE GRUNDLÄGGANDE musikreglerna är att om det finns motorcykelvrål i introet så är chanserna höga för att resten också ska vara bra. I "Blue's Theme", hämtad från soundtracket till Roger Cormans film "The Wild Angels" (med Peter Fonda och Nancy Sinatra), bevisas regeln när motorcyklarna drar igång för att sedan överröstas av Davie Allans vassinnigt fuzzade gitarr.

Davie Allan började som studiomusiker i Los Angeles hos Mike Curb, kompositören till "Blue's Theme". Låten blev gruppens största listframgång (37:a på Billboard-listan 1967) innan "The summer of love" blomade ut och grötade till musikscenen, vilket även inverkar på The Arrows. Bara hör på deras nästan sju minuter långa "Cycle-Delic"; ett dimmigt wah-wah-förebud till "Easy Rider".

Precis som de flesta låtar i artikeln är "Blue's Theme" också en omstuvad bluestolva som en normalbegåvad gitarrist snabbt plockar ut melodin på.

TUNE ROCKERS THE GREEN MOSQUITO

[United Artists, 1958]

"THE GREEN MOSQUITO" BÄRS fram av en bråkande saxofon och innehåller ett underligt surrande ljud som ska vara en övertydlig ljudillustration till låttiteln.

Det tar en stund innan polletten trillar ner. Sen hörs det att "The Green Mosquito" slumrade i tjugo år innan den förvandlades till "Human Fly"; transformationen genomfördes av ett ungt The Cramps genom att originallets tempo drogs ner och en dingdång-text skrevs till.

The Cramps specialiserade sig vid den här tiden på att sno melodier och

riff från halvkända instrumentalgrupper och inte bara The Tune Rockers drabbades utan till exempel också The Busters, The Rumlbers, The Frantics, The Riptides och Jerry Warren. "Stölderna" redovisades sällan, men Link Wray fick i alla fall låtskrivarcredits för "Sunglasses After Dark". Intresserade hänvisas till "Born Bad"-volymerna.

ATMOSPHERES KABALO

SÅ HÄR MOT SLUTET kan det vara dags att glida in i obskyriteten (därför fattas skivbolag och årtal på denna).

"Kabalo" (vad det nu kan betyda) kan hittas på Record Marts-singelserie från 1970-talet med återutgivningar av intressanta spår från 1950-talet. Serien innehåller egentligen mest rockabilly, men The Atmospheres är representerade med två instrumentala sjutummare (bland annat Duke Ellingtons "Caravan"), och två mer ordinära rockpräglade spår, men jag har plockat ut "Kabalo" eftersom den är mest nyskapande och väldigt olik något annat.

Stuket är lite lagom skumt orientaliskt med en gnutta rymdsound som förstärks av den inledande xylofonen, sen kommer en piano- och en gitarrpassage. Allt kompat av en väldigt flexibel rytmsektion. *Leta.*

MARLINS LET DOWN

[Scotty]

HÄR SERVERAS EN annan obskyr oslipad diamant med ytterst primitivt ljud och Marlins får därmed närmast betraktas som en garageinstrumentalgrupp. Inte ens John Blairs "The Illustrated Discography of Surf Music 1961-1965" ger någon vägledning om Marlins, förutom deras skivbolagstillhörighet och att "Let Down" är ena sidan av deras enda singel.

Efter det att trummisen har testat kaggarna kör "Let Down" igång med "temat", som består av tre toner på gitarr som mals ett antal gånger; resultatet är riktigt degenererat och skittufft.

Ett positivt kulturfenomen i sammanhanget är att denna och dussintals andra mer eller mindre okända kanoninstrumentalare går att finna på "Strummin' Mentals"-volymerna på Link (vad annars?) Records, som är instrumentalmusikens "Pebbles"-serie: "Rare, Primitive Instrumental Rock'n'Roll! Wailin' & Poundin'!". *Get it!*

PETER JÖNSSON